
Fra: Ida Mathisen <Ida@kjottbransjen.no>
Sendt: 27. april 2023 08:02
Til: Postmottak LMD
Emne: Innspill til dyrevelferdsmelding om and og gås
Vedlegg: 230426 And og gås innspill til dyrevelferdsmeldingen.docx

Viser til invitasjon til innspill om ulike dyreslag på departementets nettsider:
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/inviterer-til-a-sende-inn-innspill-til-ny-dyrevelferdsmelding/id2970794/?expand=factbox2970805>

Vedlagt er et innspill fra KLF til teksten om and og gås, laget i samarbeid med våre medlemmer Gårdsand og Holte gård. Vi ser at det har skjedd en del endringer i næringen fra forrige dyrevelferdsmelding, og vi har derfor laget en oppdatert informasjonstekst som vi håper kan benyttes i arbeidet med dyrevelferdsmeldingen.

Nøl ikke med å ta kontakt med oss dersom dere har spørsmål eller ønsker flere detaljer.

Vennlig hilsen
Ida Mathisen
sjefveterinær

M: +47 969 15 315
Kjøtt- og fjørfefbransjens Landsforbund
Østensjøveien 39-40, 0667 Oslo
www.kjottbransjen.no - [Facebook](#) - [Twitter](#)

And	Gås
<p>Ender holdes kommersielt for produksjon av kjøtt. Ender holdes også privat som hobbydyr og verpeender, og i parkanlegg. Hold av ender er ikke regulert i egen forskrift under dyrevernloven.</p> <p>Kort om biologi hos and</p> <p>De fleste tamendene stammer fra stokkand. Varianter av pekinand som er en avlsvariant av stokkand, er de dominerende kommersielle rasene i Europa. Ender er knyttet til vann, men beveger seg klosset på land. Ville ender er gode flygere. Tamender kan være meget gode verpere og legger egg hele året slik som høns. Foredele raser vokser raskt, og er spesialisert for kjøttproduksjon</p> <p>Betydning og produksjon</p> <p>Det ble slaktet ca. 350 000 ender i 2022. Det meste av produksjonen foregår i Vestfold og Telemark. Det er ca. 12 kommersielle andeproducenter i Norge. Endene slaktes når de er ca 7 uker gamle og gjennomsnittlig slaktevekt er rundt 2,4 kg. Endene føres med kraftfôr. Fôrforbruket er beregnet til ca. 3,5 kg kraftfôr per kg slaktevekt.</p> <p>Driftsform</p> <p>Kommersielt oppdrett av slakteender drives innendørs på gulv med strø av sagflis eller halm. Fuglene har normalt ikke tilgang til åpen vannkilde, da det er vanskelig å sikre den hygieniske kvaliteten og å unngå vannsøl som resulterer i et fuktig strø. Den viktigste miljøberikelsen som benyttes i norsk produksjon er rikelig tilgang på halm. Tettheten i produksjonene varierer, og kan være opp til 5-6 dyr per m². I Norge er det to kommersielle aktører på and, som har hvert sitt rugeri.</p> <p>Inngrep</p> <p>Det gjennomføres ingen inngrep i kommersiell andeproduksjon i Norge.</p> <p>Fysisk helse</p> <p>Det lages ingen nasjonal samlet statistikk over sykdom. Næringsaktørene fører statistikk over helseopplysninger, sykdom og dødelighet for egen produksjon. Det tas også salmonellaprøver på lik linje som ved slakting av annet fjørfe. Dette er også opplysninger som leveres inn til</p>	<p>Det er begrenset hold av gjess for kjøttproduksjon i Norge. Hold av gjess er ikke regulert i egen forskrift under dyrevernloven.</p> <p>Kort om biologi hos gjess</p> <p>Våre tamgjess tilhører samme art som grågås. Gjess beveger seg godt på land. Ville ender er gode flygere. Gjess kan oppnå en meget høy levealder.</p> <p>Betydning og produksjon</p> <p>Produksjonen av gås er i hovedsak lokalisert til Telemark. Det er én kommersiell aktør på gås i Norge som også har eget slakteri. Det ble slaktet ca. 3000 gjess i 2022. Gjess slaktes vanligvis kun i en periode i året, mellom oktober og desember. Slaktegjess slaktes ved 25–26 ukers alder og har da en slaktevekt på ca. 5 kg. Fôrforbruket er beregnet til omtrent 6 kg kraftfôr per kg slakt. Gjess for avl holdes gjerne i 3–7 år.</p> <p>Driftsform</p> <p>Gjess holdes helst utendørs på grasdekket beite.</p> <p>Inngrep</p> <p>Det gjennomføres ingen inngrep i kommersiell gåseproduksjon i Norge.</p> <p>Fysisk helse</p> <p>Det lages ingen nasjonal samlet statistikk over sykdom. Næringsaktøren fører statistikk over helseopplysninger, sykdom og dødelighet for egen produksjon. Det tas også salmonellaprøver på lik linje som ved slakting av annet fjørfe. Dette er også opplysninger som leveres inn til Mattilsynet som en del av matkjedeinformasjonen. I mangel på artsspesifikt regelverk, følges i hovedsak bestemmelsene i forskrift om hold av høns og kalkun.</p> <p>Atferdsrelaterte problemer</p> <p>Det finnes ingen undersøkelser over eventuell forekomst av unormal atferd.</p> <p>Avl</p> <p>Avlsarbeidet på slaktegjess er basert på utenlandsk dyremateriale. Det importeres daggamle dyr fra Europa omtrent hvert annet år. Det er også opprettet bevaringsbesetninger for verneverdige tamgåsraser.</p> <p>Transport og slakt</p> <p>Transport til slakteri foregår i transportkasser. Det benyttes individuell elektrisk bedøving ved slakting.</p>

Mattilsynet som en del av matkjedeinformasjonen. I mangel på artsspesifikt regelverk, følges i hovedsak bestemmelsene i forskrift om hold av høns og kalkun.

Atferdsrelaterte problemer

Det finnes ikke undersøkelser om eventuell forekomst av unormal atferd her i landet.

Avl

Det er ingen avl på and i Norge. Foreldre dyr importeres til Norge som daggamle dyr fra Europa. Etter karantenetid flyttes dyrene over til rugeeggproduksjon.

Transport og slakting

Mesteparten av produksjonene foregår innenfor et begrenset geografisk område. Transporttiden er derfor kort, maksimalt to timer til slakteri. Det finnes to godkjente slakterier for and i Norge.

Slakteender fraktes i kasser (containere). Bedøving ved slakting foregår enten ved gass eller ved elektrisk bedøving.